

Andrzej Orczykowski

Kollokwium habilitacyjne ks. dr Wiesława Kazimierza Kiwiora

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 44/3-4, 285-287

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE KS. DR. WIESŁAWA KAZIMIERZA K I W I O R A

Dnia 5 czerwca 2001 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się kolokwium habilitacyjne ks. dr. Wiesława Kazimierza K i w i o r a, kapłana Zakonu Karmelitów Bosych (OCD), adiunkta przy Katedrze Kościelnego Prawa Procesowego tegoż Wydziału. Podstawą przewodu habilitacyjnego była rozprawa: *Przedmiot „restitutio in integrum” w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku oraz w orzecznictwie Trybunałów Apostolskich w latach 1984-1995*, (Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2001, ss. 511). W charakterze recenzentów dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej wystąpili: ks. prof. dr hab. Jan D y d u c h (PAT), ks. prof. dr hab. Andrzej D z i ę g a (KUL), ks. prof. dr hab. Józef K r u k o w s k i (UKSW). Kolokwium habilitacyjnemu przewodniczył Dziekan Wydziału ks. prof. dr hab. Julian K a ł o w s k i.

Rozprawa habilitacyjna ks. dr. W. K i w i o r a jest poświęcona przedmiotowi *restitutio in integrum* w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku oraz faktycznemu wykorzystaniu tej instytucji przez strony procesowe w Trybunałach Apostolskich, tj. w Rocie Rzymskiej i w Drugiej Sekcji Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej.

Zasadniczy problem rozprawy -sformułowany i ujęty w tytule – pracy został przedstawiony i wyjaśniony w dwóch częściach, z których pierwsza obejmuje trzy rozdziały, a druga cztery, liczone w numeracji ciąglej.

W pierwszej części zostały poddane analizie podstawowe warunki, jakie – w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku – musi spełniać wyrok definitywny w procesie spornym, aby mógł być przedmiotem *restitutio in integrum*.

Rozdział pierwszy, stanowiący wprowadzenie do całości rozprawy, ustala pojęcia użyte w trakcie badania naukowego oraz wskazuje kwestie, jakie będą przedmiotem kolejnych rozdziałów obu części monografii.

Rozdział drugi analizuje wnikliwie wszystkie okoliczności przejścia wyroku definitywnego w stan rzeczy osądzonej, wymienione taksatywnie w Kodeksie Jana Pawła II, tj. dwa zgodne wyroki, zaniechanie apelacji, umorzenie apelacji, zrzeczenie się apelacji oraz wyrok definitywny nieapelowalny, stanowiące jeden z podstawowych warunków zastosowania *restitutio in integrum*.

Rozdział trzeci z kolei bada szczegółowo poszczególne przypadki wyraźnej niesprawiedliwości wyroku definitywnego, dającej podstawę do wniesienia próśby o przywrócenie do stanu poprzedniego.

W drugiej części rozprawy Autor przedstawia możliwości zastosowania *restitutio in integrum* w poszczególnych rodzajach postępowania sądowego oraz wobec poszczególnych rodzajów orzeczeń sądowych.

Rozdział czwarty poświęcony jest zastosowaniu *restitutio in integrum* przeciwko poszczególnym rodzajom orzeczeń interlokucyjnych w procesie spornym.

Rozdział piąty zajmuje się kwestią przechodzenia w stan rzeczy osądzonej orzeczeń w sprawach karnych i zastosowania przeciwko nim przywrócenia do stanu poprzedniego.

Rozdział szósty, najobszerniejszy, poddaje analizie stosowanie przywrócenia do stanu poprzedniego w różnego rodzaju sprawach incydentalnych w procesach małżeńskich.

Rozdział siódmy podejmuje całkowicie nowe zagadnienie, jakim jest możliwość zastosowania *restitutio in integrum* w procesie sporno-administracyjnym, toczącym się przed Drugą Sekcją Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej, której decyzje -jak stwierdza kan. 1629, 1° 1- są nieapelowalne. Opinie kanonistów oraz praktyka Drugiej Sekcji Sygnatury Apostolskiej wykazują, że wyroki definitywne wydane w procesie sporno-administracyjnym mogą być przedmiotem *restitutio in integrum*. Dotyczy to wyroków definitywnych wydanych w sprawach dotyczących naprawienia szkody spowodowanej zaskarżonym konkretnym aktem administracyjnym, od których przysługuje wcześniej apelacja. Ks. dr W. K i w i o r na podstawie przeprowadzonych badań wykazał, że jest to również możliwe wobec wyroków definitywnych dotyczących nielegalności konkretnego aktu administracyjnego ze względu na naruszenie prawa proceduralnego albo materialnego. Od tego rodzaju wyroku nie przysługuje apelacja, ale nie jest wykluczone -oprócz skargi o nieważność - przywrócenie do stanu poprzedniego. Aktualne przepisy nie dają możliwości zastosowania *restitutio in integrum* przeciwko dekretowi potwierdzającemu odrzucenie pisma skargowego przez Drugą Sekcję Sygnatury Apostolskiej, jednak ks. dr W. K i w i o r twierdzi, że byłoby to możliwe, gdyby obowiązujący obecnie art. 116 *Norm specjalnych* z 1968 roku został w nowych przepisach zmodyfikowany i dostosowany do kan. 1504 § 4 Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku. Aktualny stan prawny pozwala natomiast na skorzystanie z przywrócenia do stanu poprzedniego przeciwko wyrokowi definitywnemu Drugiej Sekcji Sygnatury Apostolskiej w sprawach dotyczących nielegalności konkretnego aktu administracyjnego, który zaraz po jego wydaniu i opublikowaniu przechodzi w stan rzeczy osądzonej. Nie wykluczają tego przepisy *Norm specjalnych*, potwierdzają to ponadto projekty przepisów kodeksowych dotyczących procesu sporno-administracyjnego i opowiadają się za tym *rationabilis* i *favor veritatis* właściwe prawu kanonicznemu oraz -co podkreśla Autor - orzeczenia Drugiej Sekcji Sygnatury Apostolskiej.

Każdy rozdział kończy się krótkim streszczeniem, zaś całość rozprawy zamknięto ogólnym podsumowaniem oraz wykazem źródeł i literatury.

Zasadniczymi źródłami rozprawy habilitacyjnej ks. dr. W. K i w i o r a są: postanowienia Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku dotyczące *restitutio in integrum* oraz zagadnień związanych z tą instytucją, obowiązujące obecnie prawo własne Trybunałów Apostolskich, tj. *Normy specjalne Sygnatury Apostolskiej* z 23 marca 1968 roku oraz *Normy Trybunału Roty Rzymskiej* z 18 kwietnia 1994 roku), orzeczenia Trybunałów Apostolskich dotyczące przywrócenia do stanu poprzedniego wydane w latach 1984–1995. Zostały również uwzględnione: Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 roku, Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich oraz wcześniejsze prawo partykularne Trybunałów Apostolskich. Warto podkreślić, że w analizie orzecznictwa Trybunałów Apostolskich wydanych w ciągu dwunastu lat po wejściu w życie Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku zostały wzięte pod uwagę wszystkie decyzje sądowe definitywne i interlokucyjne, które dotyczyły *restitutio in integrum*. W przypadku orzeczeń Najwyższego Trybunału Sygnatury Apostolskiej wykorzystano decyzje udostępnione za specjalnym pozwoleniem przez Prefekta tegoż Trybunału, a w przypadku orzeczeń Roty Rzymskiej z rozstrzygnięć opublikowanych w zapisie magnetycznym oraz udostępnionych przez Dziekana tegoż Trybunału.

Rozprawa habilitacyjna przygotowana w oparciu o bogaty materiał źródłowy, opracowania autorów polskich i zagranicznych, a przede wszystkim własną naukową refleksję Autora, stanowi poważny wkład w badania nad przedmiotem *restitutio in integrum* w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 roku oraz może posłużyć pełniejszemu wykorzystaniu tej instytucji przez strony procesowe i przez sądy kościelne.

Biorąc pod uwagę ocenę rozprawy habilitacyjnej, całego dorobku naukowego i pozytywną ocenę kolokwium habilitacyjnego, Rada Wydziału podjęła uchwałę o nadaniu ks. W. K i w i o r o w i stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Dnia 12 września 2001 r. Centralna Komisja do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych zatwierdziła uchwałę Rady Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego nadającą ks. W. K i w i o r o w i stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

ks. Andrzej Orczykowski SChr

DOKTORAT KS. KAZIMIERZA DULLAKA

Dnia 20 marca 2001 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy